

Kedves Barátaim!

Az elmúlt napok az október 23.-i megemlékezés jegyében teltek nálunk. Időnk is van rá – jobban, mint a ma még aktív embereknek. Kicsit a baj is hozzásegített: Jóska kényszerű ágynyugalma a trombózis miatt. Minket a napi politikától áthatott nagyszabású megmozdulások kevésbé foglalkoztattak, mint azokat, akik elmentek rá, bár jómagam azért figyelemmel követtem. Kétségtelenül volt köze a 2006-os események felemlegetésének 56-hoz, hiszen valóban, a durva módszerek és a hatalom személyi összetétele is indokoltá tette. Sokszor eszembe jutott Kuncze Gábor, akivel a rendszerváltás idején még nem voltam ellenséges viszonyban – ő is tisztelettel volt irántam. Én azonban elvesztettem az iránta való jóindulatomat, amikor Révész Máriuszt Mártiriuszként emlegette. Emberek szenvedésén tréfálkozni – nagyon alantas dolog...

Politikusoknak vannak olyan mondatai, amelyek nehezen bocsáthatók meg. Ilyen a Gyurcsány féle megjegyzés a feleségek lecseréléséről. De Orbán mondata is, hogy „nőügyekkel nem foglalkozom”. Engem bizony rosszul érintett. Csodálkozom is, hogy a nők ezeket nem veszik annyira a szívére, különösen a Gyurcsány-féle kijelentést. Nyilván, mert kétfajta nő van: *akit* lecserélnek, és *akire* lecserélnek. Egy Várkonyi Andreának bizonyára anyagilag is jól jött, hogy Mészáros lecserélte a feleségét... ő még nem *öregecskedő*, ugyebár. Nekem azonban roppant ellenszenves ez a magatartás, a *kivagy*i esküvőkkel, és a bulvárlapok ömlengő cikkeivel. Mindig utáltam a kisember nyálcsorgatását a fényes lagzik, bálók, de akár temetések ceremóniái iránt is. Egyébként mérhetetlenül gyűlölöm a bulvármédia undorító mondatait, amelyek a honlapokon, a sajtóban csak úgy ömlenek kéretlenül ránk, a fedetlen női testrészek *villantására* vonatkozó szövegeikkel, képeikkel ... Undorító ez a mentalitás, az intimitás és a szentség teljes meggyalázása. Az írástudók felelősségének érzem, hogy eladják magukat a disznóságokban való vájkálásra. Szégyen, szégyen! De nyilván az is, *hogy van erre közönségük*, hiszen erre kattint, ezt veszi meg a sok ezer, sőt, millió polgár... A hiba tehát bennünk van, mélyen. A bűnbánatra nagy szükség lenne, de ezt a fogalmat lúggal irtották ki az emberek többségéből.

Bocsánat, hogy ezen kicsit elidőztem. Sokszor felötlött mindez már bennem – most kibukott.

Visszatérve az ünnepekhez: A forradalom kitörését Vicuskám ünnepelte meg a legszebben, kis műsorával, amelyet barátnőinek adott elő. Elénekelte az East együttes és Ákos 1956-os dalát, s elszavalta a Piros a vér a pesti utcán-t, a Mennyből az angyalt, és hozzá még Vajda János Szodomáját is, kicsit az aktuális világra utalva...

Vajon hány ilyen fiatal van? (A hivatalos program szavalója nem tanulta meg kívülről a verset: szégyen...) Azt mindenesetre jó volt olvasni egy-két barátomtól, s a PBK professzoraitól, hogy számukra a méltóságos vonulás milyen felemelő érzés volt...

Nekem lehangoló volt, hogy újra szembesülni kellett a lakókörnyezetemben tovább élő mentalitással. Akik a Csongrádon sortüzet leadó repülőgép vezetőjéből mártírt csinálnak. (A gépe itt lezuhant, feltehetően a felkészítő bázis szabotázs-akciója következtében...) Erről, mivel nem „sikerült” neki áldozatokat produkálni, szinte semmit nem tud a történelem-tudomány. A helyiek meg így ferdítették el. De Jóska ott állt a Városháza lépcsőin, és

világosan emlékszik arra a napra... A szocializmusban persze azt hirdették, hogy a pilóta „hősi halott” volt. De hát még most is? Napjainkban? ! Fialat múzeumi munkatárs nyilatkozik így ... Miért? Nem lehet mondani, hogy nem tudják, mi történt. Csongrádról szóló kis Kairoosz-könyvemben világosan megírtam... Persze, ha nem olvassa el senki... Vagy nem akarja megérteni, a világos elemzést, amelyet széles körben közreadtam, számos történelmi elemzés alapján. Amelyek bemutatták többek között a tűzparancsokat kiadó, igazán alantasz Gyurkó Lajos „dandártábornokot”, aki egy disznóhizlaldában fejezte be dicstelen pályáját. És rengeteg embervér tapadt a kezéhez... Kádár meg megdicsérte érte. Micsoda idők voltak...!

November negyedikén Jóska ágya szélén ülve emlékeztünk meg az akkori időkről. Kulin Feri könyvét – kettőt is – elolvastuk, s felidézünk benne az írók 1957-es viselkedéséről szóló elemzést. Dányi László újságíró-történész munkája, mellyel megajándékozott, igen indulatosan ítéli el tettüket, az írók árulását, az ENSZ-hez írt levelüket. Kulin Ferenc nagyon mértéktartóan elemzi Illyés Gyulát, s ezt az eseményt is. Rámutatott könyveiben a népi írók szocialista meggyőződésére.

Igen: 1956-ban az emberek nem restaurációt, hanem egy emberarcú *szocializmust* akartak. És FÜGGETLENSÉGET... Jól emlékszem Jóska szavaira: a forradalom idején itt, Csongrádon sem akarták a földet visszaadni a nagybirtokosoknak. Csak demokráciát, szabadságot akartak. Megélhetést is, természetesen, de ez csak harmadik helyen szerepelt a követeléseikben... S az én kutatásaim a Katolikus Egyház szerepéről is azt támasztották alá, hogy a kispapok, de Mindszenty sem, a magyar történelem legszegényebb hercegprímása nem akart vagyont visszakövetelni, *szembeszegülni az idők szellemével*..

Ami a *függetlenséget* illeti: ez természetesen gyakorlatilag lehetetlenség... Mondom én, ma, reálpolitikusként. Ámbár, akármilyen blokkhoz próbálnánk is kötődni, nagy érdekeltséget és segítőkészséget *sehonnan se tapasztalunk*. A remek könnyűzenei szövegek tökéletesen tükrözik ezt, lásd pl. Cseh Tamás –Bereményi Géza Demokrácia című számát:

<https://www.youtube.com/watch?v=wIztvzr5TZ8>

Demokrácia

Midőn eljő majd az a fényteli nap,
Midőn népünk nagy hirtelen színt vall,
Vajon mely jegyben megyünk urna elé
Borítékba bezárt szavazattal?

Vajon mely jegyben,
Csak ezt kérdezem én,
S fejem nem szűnik dróton forogni,
S bármi felvillan csak úgy távlatilag,
Szemrevételezem azt, hogy az mi.

*Jöhet északról némi északi fény,
De belenyúlhat a rusz medve mancsa,
És a germánság, ma már ténybeli tény,*

Csak a telkem és házam akarja.

No de mely jegyben?
Csak ezt kérdezem én,
Amíg tombol az önazonosság.
S közben távolról a jövő szelei
Csak az alvadó vérszagot hozzák.

Midőn szél támad,
Égbe fúr be az orr,
Vajon merre van szélnek forrása.
És a méltóság, amivel szavazol.
Elönt úgy, mint a hébert az árja.

Egy választás mely sorsdöntő,
Mert vissza nem vonható.
Tőled úgy félek, hogy elrontod,
Te marha magyar szavazó.
Tőled úgy félek, hogy elrontod,
Te marha magyar szavazó.

Vajon mit hoz majd
Az a fényteli nap,
Midőn népünk majd színt vall, mint villám.
Borítékba bezárt szavazatjaival,
Félő hogy hideg éj sziszeg aztán.

Jöhet északról némi északi fény,
De belenyúlhat a rusz medve mancsa,
És a fuldokló európai kéz
Netán végleges mélybe ragadja.

Egész országunk, amely dróton forog,
És nem hajlik emerre amarra,
Pedig több vas kéne, a tűz ha lobog,
Ha már védtelen nép, aki tartja.

No de mely vas lesz az a tűzbeli vas,
Kérdem,
Ha népünk majd hirtelen színt vall?
Vajon mely jegyben megyünk urna elé,
Borítékba zárt tébolyainkkal?

Egy választás mely sorsdöntő,
Mert vissza nem vonható.
Tőled úgy félek, hogy elrontod,
Te marha magyar szavazó.
Tőled úgy félek, hogy elrontod,
Te marha magyar szavazó.

Midőn eljő majd az a fényteli nap,
Midőn népünk nagy hirtelen színt vall,
Vajon mely jegyben megyünk urna elé
Borítékba zárt tébolyainkkal?

Nem aktuális ma is ez a 90-es években született szöveg? Egyáltalán, a könnyűzenei műfaj, ha színvonalas, nagyszerűen tükrözi a közproblémákat. Mindmáig rengetegszer jut eszembe – a fentebb, Vicával kapcsolatosan idézett két ötvenhatos dal szövege is. Hát nem igaz, hogy „a TV kékes bársonyától megszédült világ nem is tudja, miért kéne emlékezni rád”...Nem így van?

Ha az East dalát hallgatom, akkor meg teljes mértékben felidéződik az 1989-es év rendszerváltó hangulata, **életem legcsodálatosabb periódusa:**
<https://www.youtube.com/watch?v=Tzaw7Prf08g>

East' 56

“This is Hungary calling! This is Hungary calling! The last remaining station. Forward to the United Nations. Early this morning Soviet troops launched a general attack on Hungary. We are requesting you to send us immediate aid [...] For the sake of God and freedom, help Hungary!”*

Ötvenhat izzó ősze volt,
Magyarország remény és pokol.
Gyűlt a tömeg és a harag nőtt,
Egy hazug világ szilánkokra tört,
Megmozdult a föld.

Zúgó szél - újra bontsd ki azt a tépett zászlót,
Tűz és vér - ősök vágya, ami bennünk lángol,
Hungary - szólít, hív a remény hullámhosszán,
Tarts még ki - érted éltünk, érted bátran halnánk!

Európa mélyen hallgatott,
Most már késő, ezrek vére folyt.
Beleremeg, beleremeg a föld - félelem ébred:
A szabadság lánctalpakon jött,
Lánctalpakon jött.

Zúgó szél - széttört álmunk lassan újraéled,
Tűz és vér - hagyták vérbe fagyni ezt a népet,
Hungary - **a változás szelét most újra érzed,**
Tarts még ki - és ha nincs segítség, akkor most sem félek. - Nem!

Zúgó szél - újra bontsd ki azt a tépett zászlót,
Tűz és vér - ősök vágya, ami bennünk lángol,

Hungary - szólít, hív a remény hullámhosszán,
Tarts még ki - érted éltünk, érted bátran halnánk!
Hungary...

Igen, ekkor elfelejtettünk félni... A Hősök Terén, 1989-ben... Amikor az ember érezte maga körül a tömeget. Mint az én nővérem, 1956-ban a Rádiónál...Aki golyók füttyülése közepette beszaladt hozzám, a Knézits utcai kollégiumba...Olyan volt, az asztal tetejére felállva, amint lelkesen beszélt, mint Marianna, a francia forradalomról szóló festményen.

Aztán most az is hatalmas élmény volt számomra, hogy meghallgattam Cseh Tamás: **Illegálisban** c. dalát. Emlékek buggyantak fel bennem. 1988, amikor majdnem egy kommunista diplomatához ment a fiam „vejül”, (a lányának udvarolt.. Ez a „diplomata” azt mondta Jóskának, hogy ő a „Fukar kezekkel mérsz, de hisz nagy úr vagy” idézetet *más fordításban*!!/ ismeri... Ez volt a magyar párizsi „kulturális attasénk...” Ha , ha, ha !!!

Meg az is, amikor 89-ben az ELTE Pol.Gazd. tanszékvezetője kissé italosán, a pisztolyával hadonászott, egy esti összejövetel után: „Majd még meglátják ezek”... (Ott tanítottam, címzetes egyetemi tanárként...) Aztán látom, az elmúlt évtizedekben kis szakcikkeket írogat az Élet és Tudományba... *Az ember a jég hátán is megél...*

Íme: <https://www.youtube.com/watch?v=95fbmMFtv28>

Illegálisban

Cseh-Tamás – Bereményi szövege:

Ott én elszúrtam pont '88-ban
Elvettem feleségül Marit
Pont '88-ban, március hóban
Midőn a politika szakít

S a komcsik pártja megy új irányba
S velük a Mari apja, aki
A régi gárda kemény titánja
És pont az ő lánya volt Mari

Március hóba' ütött az óra
Elvettem épphogy ezt a Marit
S még aznap este majd hanyattesve
Hallom az após pártja szakít

Mondok apósnak:

te aztán jó vagy
Marha nagy politikus, öreg
Az ember nőszül,
hozzádmegy vőül
S bánja rögtön meg

Ha előbb mondod,
hogy ti lekoptok
Hiába Marin a nagy didi
Popó hiába, ha komcsi lánya
Frász, aki elveszi

Sírt ott az árva,
hogy így-úgy a lánya
De én csak rosseb aki megesz
Majd medvebőrre ketten ledőlve
Megittunk whiskyt három rekeszt

S ottan ledőlve, kissé enyhülve
Rászólok: tudod, hogy mit, öreg
Mit előbb mondtam,
azt csak kínomban
Mondtam, a Marit illetőleg

A whiskyd is jó, a lányod is jó,
S azért, mert a pártod most szakít
S hogy én elszúrtam pont '88-ban
Nem balhézok itt

Mennek az évek, jönnek az évek
Azért a komcsik pártja kemény
Vonuljunk máma illegalitásba
Hátha van remény

Ugrott apósom, nagy régi sólyom
Mindene az illegalitás
Revolvert rántott és így kiáltott
De jó kis elvtársam vagy, Balázs

Bár én elszúrtam ott '88-ban
Egy komcsi házba mentem vejül
Azért az hőstett, hogy az időknék
Néha az ember szembeszegül

Az após pisztolyával megyünk
illegalitásba
Megtanít, mi a vörös segély
Éj-nap összebújva,

röplapokat nyomva

||: *Az ember a jég hátán is megél* :||

Hát, elég hosszan- és jól- megéltek. Mérheteretlenül bosszant, hogy még napjainkban is a helyi közéletben „költőként” szerepel az a kommunista levéltári igazgató, aki Csongrádról írott pártfőiskolai szakdolgozatában azt írta, hogy *1956-ellenforradalom volt...* (És micsoda pocsék verseket publikál. Van rá fóruma). Most, 65 évvel 1956 és 31 évvel a rendszerváltás után...

Jóska 23-án kiment a temetői 56-os kopjafához – akkor még nem fájt annyira a lába – , ahová a megszokás és a süket hivatal hozta koszorúit, és a hivatalos koszorúzókkal melletti *egyetlen civilként*, gyertyájával a kezében szépen elmondta a Szózat első szakaszát...

Hát ennyit a mi megemlékezéseinkről.

Csongrád, 2021. november 5.

BK.